

SLOVENSKI NAROD.

Prva vsek dan zvečer, v temi nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemam za avstro-ograke dotedan na vse leto 25 K, za pol leta 18 K, za četr leta 6 K 50 h, za eden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s postopanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četr leta 6 K, za eden mesec 2 K. Kdor budi sam ponj, velja na celo leto 22 K, za pol leta 11 K; za četr leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 90 h. — Za tuge dežele toliko god, kolikor snasa poština. — Na naročbo brez istodobne vpošiljavate naročnine se ne omira. — Za osnanila plačuje se od piterostopne petit-vrste po 12 h, če se osmanilo enkrat tisk, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če je trikrat ali večkrat tisk. — Dopisi naj se izvolo frankovati. — Rokopisi se ne vratajo. — Uredništvo in upravljanje je na Kongresnem trgu št. 12. — Upravnitvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, osnanila t. j. administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je na Vogove ulice št. 2, vhod v upravnitvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim bo poteka koncem meseca naročnila, prosimo, da jo ob pravem času ponové, da pošiljanje ne prenehata in da dobé vse številke.

SLOVENSKI NAROD
velja za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Vse leto . . K 22 — Četr leta . . K 5·50

Pol leta . . 11 — En mesec . . 1·90

Pošiljanje na dom se računa za vse leto 2 K.

S pošiljanjem po pošti velja:

Vse leto . . K 25 — Četr leta . . K 6·50

Pol leta . . 13 — En mesec . . 2·30

Naroča se lahko v vsakim dnevom a hkrat se mora poslati tudi naročnila, drugače se ne ozlamo na dotično naročilo.

List se ustavlja 10. dan po poteku

naročnil brez ozira vsakemu, kdor ne vpošlje liste ob pravem času.

Upravnitvo „Slovenskega Naroda“.

Slučaj Bratuša.

Kakor smo že poročali, je 17. t. m. senat okrožnega sodišča v Mariboru proglašil v tajni seji neveljavnim odsodbo porotnega sodišča z dne 11. rožnika 1901, s katero sta bila obsojena Fran Bratuša radi umora svoje hčerke Ivane v smrt na večahih, njegova žena Marija pa zaradi skrivde pri umoru na tri leta težke ječe. Cesar je nato Bratuša pomilostil v dosmrtno ječo. Ta slučaj ni samo sam na sebi zanimiv, ker se je tako senzacionalno pričel, kakor tudi končal, ampak je tudi veleznačilen, ker nam v bengalični luči osvetjuje prečudne pravosodne razmere na Stajerskem.

Prepričani smo namreč, da se je tak slučaj Bratuša mogel prigoditi le vsled tega, ker niso bili sodniki, ki so imeli preiskavo v rokah, dovolj večji obtoženčevega jezika, oziroma se niso potrudili, da bi se začasa uglobili v ta izvanredni kriminalni

slučaj, dasi so jih razne važne okolnosti naravnost izvivate, da bi temeljito in natanko proučili in pretehtali celo zadevo.

Zakonska Bratuša sta bila vinčarja v Majšpergu pri Ptujski gori. Imela sta sina Franča in hčerkico Ivano. O velikinoči leta 1900 je začala Ivana nedaleč od hiše stoječ kostanj, in ker se je bala kazni, je zbežala od doma. Ker se dlje časa ni vrnila, je oče to naznani orožnikom, da bi jo poiskali; toda vsa poizvedovanja so bila zamana.

Nekoliko mesecev kasneje so našli v bližini Spielfelda truplo neznanega dekleta, o kateri se je sodoilo, da je umrla vsled lakote. Bratuša je to tako odpravil v Spielfeld, meneč, da so našli njegovo ubeglo hčerko. Bratuša je res po obleki agnosiral, da je bilo ono mrtvo truplo — truplo njegove hčerke Ivane. Pozneje pa se je nedvomno dokazalo, da je ona v Spielfeldu najdena mrtva deklica hčerka neke Holc, katera je umor svoje hčerke priznala in bila tudi zbog tega obsojena. Ker o ubegli Ivani le ni bilo sledu, se je jelo sumiti, da je morda Bratuša tudi svojo hčerko umoril in da je agnosiral v Spielfeldu umorjeno Holc za svojo hčer samo zbog tega, da bi od sebe odvrnil vsak sum. Orožništvo ga je res prijelo; ko se je pa uvedla hišna preiskava pri Bratuši, je našla sodnijska komisija v neki skrinji krvavo deliško obleko. Nato je Bratuša pri zasišanju v občinskem uradu baje izpovedal, da je svojo hčerko umoril, s pomočjo svoje žene v peči spekel in pojedel. Druge podrobnosti so znane. Bratuša je tudi pri obravnavi ostal pri tej svoji prvotni izpovedbi in sodišče mu je verjelo to tembolj, ker so sodnijski izvedenci proglašili kosti, ki so se našle v peči zakonskih Bratuša, za človeške.

Ako trezno in resno premotrimo vse dogodke in jih preiščemo na njih verojetnost, moramo priti do prepri-

čanja, da je bil sodnik, ki je vodil preiskavo v zadevi Bratuša, docela nesposoben in malomaren, zakaj prezrl je najvažnejše okolnosti popolnoma, ki bi takoj dale preiskavi drugo smer.

Vsek razumen človek bi vendar na prvi mah videl, da Bratuša ni pri pravi pameti. Četudi je sam pričoval, da je svojo hčerko umoril, jo spekel in snedel, je bila to tako gorostasna in neverjetna trditev, ki docela zadostuje, da bi se navecene nemudoma dal preiskati glede na njegovo duševno stanje. Dvom o njegovi duševni normalnosti pa bi se moral še tembolj povečati, ko je Bratuša pričoval, da je čital razne hindujske povestje, v katerih se je govorilo o ljudozrcih, in da je spominjajoč se na te povesti jedel človeško meso, ker se je v teh knjigah trdilo, da je tako meso zelo dobro in sladko. Za Boga svetega, ali ne bo smatral vsakde človeka, ki govori tako, kompletne norcev? Pravimo, da bi vsak pameten človek takoj vedel, da ima opraviti z umobolnim, samo gospod preiskovalni sodnik se ni mogel popeti do tega edino pravilnega in utemeljenega naziranja! In kako je to mogoče?

No, če pomislimo, da je bil preiskovalni sodnik — kurzovec, bodovali si pač lahko tolmačili, zakaj se je v tem slučaju napravilo toliko neverjetnih — »kozlov«. Človek, ki ne ume dovolj slovenski, se ne more razgovarjati niti s kmetom, še manj pa da bi mu prordil v dušo in izpolnil njegovo umovanje in čustvovanje. Sodnik mora biti to mogoče! Natančno mora poznati značaj ljudstva, o katerem mu je soditi, poznati mora njegove šege in navade, njegova svojstva in njegove posebnosti v najrazličnejših položajih življenja. Sodnik, ki je dober poznavatelj naroda, med katerim deluje, bode tudi iz psihologičnih opazovanj obtoženca lahko sklepali na njegovo dejanje in nehanje. Preiskovalni sodnik seveda tega ni

mogel storiti, ker slovenščine ne zna v toliki meri, kakor bi bilo potrebno in ker tudi ne pozna ljudstva.

Sicer pa, kdo je nam porok, da ni morda Bratuša one grozovitosti sprva pripovedoval v šali, saj vemo, kako šegav je včasih naše ljudstvo tudi v položajih, ki bi zahtevali absolutne resnosti, in modri preiskovalni sodnik ni razumel, da ga Bratuša, svet si svoje nedolžnosti, vodi za nos, ampak je z zadovoljstvom pograbil to dragoceno priznanje in je izrabil toli rafinirano, da je končno celo obdolženca samega suggestivnim potom preveril o resničnosti one bajke.

Ne moremo sicer kontrolirati, kako se vjemajo prve izpovedbe Fr. Bratuša z onimi pri preiskovalnem sodniku in pri glavnem obravnavi, vendar pa lahko odkrito izjavimo, da resno dvomimo o tem, da bi bili zapisniki, katere je sestavil obtoženčevega jezika neveč preiskovalni sodnik, verodostojni. Kdo ve, kako je izpovedal Bratuša v slovenskem jeziku in kako se je ta izpoved prevela na nemško?

Bratuša je bil torej obsojen na podlagi svoje lastne izpovedi, toda obsojen je bil s posebnim ozirom na to, da sta tudi zdravniška izvedenca konstatirala, da so ožgane kosti, katere so našli v Bratuševi peči, človeške kosti. Kakor pa je znano, se je sedaj izkazalo, da so bile one kosti, ki so se preje smatrala kot »corpus delicti«, — svinjske kosti. Kako sta jih mogla izvedena kot take spoznati? Sigurno se nista niti malo potrudila, da bi stvar temeljito proučila, ampak kalkulirala sta tako: Bratuša je svojo hčerko spekel v peči in jo pojedel, v tej peči so se našle kosti — ergo so te kosti človeške.

Priznati se mora, da je taka sodba zelo komodna, vestna pa ni. Zato pa se taki izvedenci ali popolni ignoranti, ki ne ločijo človeški kosti od svinjskih kosti, ali

pa brezbržni in nevestni. V vsakem slučaju pa nista več sposobna za odgovorno službo sodnijskih zdravniških izvedencev. In ti dve zdravniški kapaciteti sta Nemci! Radovedni smo, kakšen bi nastal v celi javnosti in v nemškem taboru, ako bi bila ta dva slučajno Slovenci?

Tako pa se niti eden listič v nemškem časnikarskem logu ne gane, ki bi si upal odkrito sodbo izredno o teh zdravniških izvedencih! Vse molč! In tudi vemo zakaj: da bi Slovenci ne mogli blizu. V Ptiju n. pr. sta dva slovenska zdravniška sposobna za sodnozdravniško prakso, oba sta pa od iste popolnoma izključena, ker nista deležna milosti Gleispachovih kurzovcev. Nemara pa prideta sedaj v milost, ko sta se sedanja sodnijska nemška zdravnikata tako nesmrtno blamirala?

Toda kakor se kaže, bode si sodelišča še nadalje pridržalo te sedaj preskušene zdravniške kapacitete!

Iz vsega slučaja je razvidno, da se je moglo nekaj tako neverjetnega zgoditi le z bogom tega, ker so celo zadevo vodili ljudje, ki ne umetajo slovenskega jezika. To so sadovi Gleispachovega sistema na Štajerskem!

Državni zbor.

Seja dne 24. septembra.

Sicer je težko imenovati včerajšnje beganje vladnih faktorjev in voditeljev klubov sejo državnega zборa. Vsi znaki so že bili za to, da se državni zbor zopet zaključi. Kakor znano, so Nemci in Mladočehi v prvi seji izjavili, da ne morejo sprejeti rekrutne predloga v sedanji obliki. Vsled opetovanega pogajanja dr. Körberja in grofa Wessersheimba z izvršilnim odborom nemških strank so se Nemci nekoliko omehčali, toda situacijo so poostriili Mladočehi. Že so bili sklenili, da preidejo k očitni obstrukciji, ako se ne sprejme k rekrutnemu zakonu Plačkov nujni predlog in Parisheva pripomba, to je, da se sme poklicati pod orožje

LISTEK.

Repati ljudje.

Od najstarejših časov do sedanosti korenini v človeštvu vera, da prebivajo na zemlji celi narodi, ki imajo organ, kateri odgovarja dolgemu, gibčnemu in poraščenemu repu živalij. Povest o repatih ljudeh najdemo celo pri tako resnem poročevalcu, kakor je Herodot, oče zgodovine. V starem veku so si predstavljali, da v notranji Afriki kar mrgoli repati ljudi; tudi indijsko pleme Kalistrijcev, prebivalci velikih zahodnoindijskih otokov in celo prebivalci nekega pravljičnega otoka, ležečega baje zahodno od Sicilije imajo redno ta čudni privesek; govorilo se je celo o nekem narodu na aziatskih otokih, pri katerem stoji dostojanstvo stanu natančno v soglasju z dolžino te pete ekstremitete.

Srednji vek je sprejal te pravljice z veliko zadovoljnostjo. Brez temeljite kritike so bile sprejete v naravoznanska dela, iz respekta pred autoriteto dalje poročane, in potnik 19. stoletja, katerim so arabski trgovci in zamorci pripovedovali vse

mogoče stvari, da bi jih tako odvračali od nadaljnega prodiranja v njihovo sosedstvo, so vse za resno smatrali. Tako so pripisovali ob Bar el-Gazalu stanujočim Niam-Niamom repe v obliku pahljače, ki so se pozneje izkazali kot okrasek iz živalskih repov, katere je to plemeno nosilo pri velikih slavnostih. Pri sednem plemenu Niam-Niamov, Dorih, naj bi bili dolgi košati repi naravnih privilegij debelih žensk; toda tudi to je bil samo okrasek. Še fantastičnejša so bila poročila o repatih ljudeh, ki stanujejo ob Jurni in Trahuaki, dveh dotokih reke Amazone, in ki se imajo za svojo čudno olešavo zahvaliti okolnosti, da izhajajo iz mešanice indijanskih žensk in opic. Ob Belem zalivu v Novo Pomernskem naj bi prebivala celo človeška bitja, katerih trdi in nepregibljivi repi so tako krhki kakor repi martinčkov, ki se kakor znano radi odtrgajo. Da se jim torej ta nesreča, ki je nevarna za življenje, ne priperi, skopljejo si, predno se vseudejo, luknje v zemljo, v katerih je njihov privesek varen pred vsako poškodbijo.

Ni dvoma, da so nastale take pravljice, zato, ker se ne le moderni Darwinijanci, ampak tudi na nižjih

stopnjah kulture stoječi narodi tropičnega podnebja ne morejo otresti vtisa človeške podobnosti z veliko opico. Ko se je prišlo na to, da ni celih repatih narodov, zapalo se je v nasprotje in se celo stvar smatralo za nemogoče.

Kako se je pa s tem zopet oddaljilo od resnice, dokazujejo muzeji naših univerz, katerih ima vsaki po eden ali več preparatov, ki predstavljajo v naravi pravljice o repatih ljudeh, taki priveski pri ljudeh niso nič redkega. Tako n. pr. pri prebivalcih velikih in malih Sundaških otokov. Podobni slučaji se dogajajo tudi pri drugih človeških plemenih kot izjeme, katere pridejo le zdravnikom v velikih bolnišnicah ali udom komisije pri vojaških naborih pred oči.

S tem je vsak dvom o eksistenci repatih ljudij odpravljen. Nastane še vprašanje, kako se te abnormitete v človeškem telesu razlagajo iz naravoslovnega stališča. Popolnoma nam razjasni to le anatomija in razvoj človeškega plodu. Pri vseh vreteničarjih ni rep nič drugačega, kakor

z mesom in kožo pokrit zadnji del hrbitenice. Opazovanje normalnega človeškega skeleta pokaže, da se nahaja anatomična zmožnost k oblikovanju repa pri vsakem individuumu, toda že na neki prejšnji stopnji razvoja je zastala in se vpognila nazaj. Čez vretence križne kosti, ki skupaj z velikimi kolkovimi kostmi tvori medenico, nahaja se namreč še neki iz več rudimentarnih vretencev obstoječ podaljšek hrbitenice, ki je znan pod imenom »sednica«. Te male kosti — so normalno vpognjene k notranjosti telesa in se izgubijo popolnoma pod kožo in mesom. Ako si pa narava dovoli abnormiteto in vpogne te kosti ven, tedaj imajo pokrite s kožo obliko repa, kateri lahko doseže precejšnjo dolžino. Ako se na ta vretenca priklopijo še gotove mišice, tedaj se rep tudi lahko pregrabi.

Ako opazujemo v kakem anatomicnem muzeju človeški embrio iz prvih tednov njegovega razvitka, tedaj vidimo, da ima precej dolg rep, kateri nas na vse drugo preje spominja, kakor na bodočega človeka. Ta rep ni nikaka abnormiteta, mi vsi smo ga v prejšnjih časih svojega življenja imeli v materinem telesu.

Normalno pa izgine ta rep že v drugem mesecu. Izjemoma se to ne zgodi tako naglo in otrok pride na svet s pravcatim repom brez kosti, ki vrhu tega še dalje raste in doseže pri odraslem človeku večkrat dolžino do 15 in več centimetrov. Kakor goralj opisani vretenični rep, je tudi ta embrionalno poraščen. Na tem mestu bodi tudi omenjeno, da ostane pri nekaterih ljudeh na mestu, kjer se je nahajal embrionalni rep, kočat šop las, tako da zadobi tako okrašeni, zlasti ako ima k temu še nezarobljena in koničasta ušesa, usodno podobnost s kakim faunom ali satirom.

Ako so torej grški kiparji gozdne polbogove predstavljali na ta način, ni bila to gola fantazija. Med sedanimi grškimi rekrutami se pogosto najde taki dlakasti repi in je zelo verjetno, da se je nahajala ta posebnost tudi pri njihovih antičnih pradedih. Umetnik je posnemal pri tem najbrže samo po naravi.

le navadno, ne pa povišano število rekrutov. Nemci so izjavili, da je ta ultimatum nesprejemljiv. Vlada pa je vendar poskusila s kompromisom pridobiti Čehe. Vršila se je daljša seja čeških veleposestnikov, Mladočehov in poljskega kluba. Seji sta prisostvovala tudi dr. Körber in minister Welsersheimb.

Vsled teh pogajanj se je otvorila seja šele ob pol 12. uri.

Od ljubljanskega okraja nega sodiča sta došla dva dopisa za izročitev posl. dr. Žitnika zaradi razdaljenja časti.

Posl. Hofer je predlagal, naj vlada preskrbi, da bodo vsi avtomobili na javnih cestah imeli od daleč vidno znamenje.

Posl. Wolf je predlagal, naj vlada ukrene vse potrebno za gospodarsko in politično ločitev od Ogrske.

Posl. Kindermann je interpeliral za varstvo Nemec na Češkem.

Posl. Breznovsky je vprašal brambovskega ministra, ali je res izdal naredbo, da mora vsak aspirant za enoletno prostovoljno službovanje biti več memščine v govoru in pisavi.

Posl. Baxa je interpeliral zaradi neznosnega položaja krščanskega prebivalstva v Macedoniji.

Posl. Pfaffinger je interpeliral, naj se pri nabavi materijala za nove topove ozira na domačo industrijo.

Potem je govoril posl. Plaček o svojem nujnem predlogu, na kar se je seja prekinila do $5\frac{1}{4}$ popoldne. Kaj se je med tem časom sklenilo s Čehi, ni znano. Seja je trajala le pol ure. Govoril je posl. Klofač, ki je razvil program svoje stranke s slednjimi zahtevami: 1. Češki teritorij se mora respektirati in armada mora biti razdeljena v tem teritoriju po narodnostih. 2. Poveljni jezik pri samostojnih čeških oddelkih mora biti češki. 3. Tudi v notranji službi teh oddelkov mora veljati le češčina. 4. Nemško javljenje pri kontrolnih shodih je neutemeljeno ter se mora odpraviti. 5. Vse publikacije in proklamacije na češke polke morajo biti tudi z najvišjega mesta češke. 6. Na vojaških zastavah mora biti na eni strani dvoglavi orel, na drugi strani pa grb češke kronovine. 7. Čeh, bodisi prostak ali častnik, ne sme biti uvrščen v nemški polk. 8. Na vojaških vzgojevališčih se mora poleg češčine gojiti tudi češka zgodovina. 9. Pačenje čeških krajevnih imen v vojaško-geografskem zavodu mora prenehati. 10. Ravno tako je obsoditi pačenje imen čeških častnikov in moštva. 11. Dualizem, ki deli armado v častnike in moštvo, in vrlim podčastnikom onemogočuje avanzirati do častnika, se mora odpraviti. 12. Vojaštro se ne sme rabiti za policijsko službo pri narodnih pojavih in proti delavstvu. K temu je priporabil govorik: „Pokazati moramo cesarju in tudi armadi, da je konec češke popustljivosti. Ako govorim danes cesar z Madjari že nekoliko popustljiveje, mora tudi s Čehi tako govoriti. Naj storijo češki poslanci kar jim drago, naš narod je skrajno opozicijsko navdahnjen.“ Zaradi napada

na fidom. barona Becka je podpredsednik govorika ukoril.

Na predlog posl. Kathreina se je seja ob $5\frac{1}{4}$ zaključila.

Vihar v ogrski zbornici.

V začetku seje je vložil posl. Olay inkompabilitetno ovadbo zoper grofa Khuena-Hedervaryja, ker je sam izjavil, da so mu bili znani načrti podkupovanja. Posl. Kossuth je prečital adresni načrt na kralja med hrupnimi klici neodvisne stranke.

Ko je predsednik podelil besedo grofu Khuenu, slišali so se povprek klici: »Podkupnik ima besedo! Čujmo podkupnika! Kje je Dienes! Sramota! Koga hočete zopet podkupiti? Idite v Chlop! Chlopček! Chlopček!« Komaj je grof Khuens spregovoril: »Spoštovana zbornica!« nastal je nepopisen vihar ne levici. Posl. Gabanyi: »Kaj nam želi Körber povedati?« Še enkrat je skušal grof Khuens začeti svoj govor, toda hrup je bil tak, da se ni nobena beseda razumela. »Podkupnik! Podkupnik! Kaj imate zopet na prljavo?« Predsednik je ves čas stal kakor okamenel. Posl. Gabanyi poslancu Rigo, ki je govoril s predsednikom: »Daj mu eno po gobcu!« Brambovski minister Koloszvary se je vstopil pred predsednika, da ga brani. Rigo je rekel ministrskemu predsedniku, naj ne izziva zbornice, temuč naj zapusti dvorano, ker se bo sicer zgodil hukonec. Predsednik je povedal zbornici, da smatra grof Khuens Rigotov poziv za razdaljenje svojega imunitetnega prava. Posl. Polonyi: »To je najboljši svet, ki mu ga je mogel dati.« Zadeva se je izročila imunitetnemu odseku.

Ko je grof Khuens zopet skušal govoriti, začelo se mu je klicati z levice: »Ali res hočete, da vas bomo oklofutali!« Iz splošnega viharja se je samo videlo, da pregiblje grof Khuens ustnice. Končno je zavpil s povzdignenim glasom: »Opravičen sem izjaviti...« Levica je vedela, da hoče dati izjavu v imenu krone. V tem trenutku je zaklical posl. Barabas: »Ne verujemo kraljevi besedi!« Na te besede so skočili vsi poslanci s svojih sedežev. Predsednik je Barabasa ukoril. Venčna pa je vpila, da se v tem slučaju ne zadovoli z ukrom. Barabasu se je klicalo: »Zato ni nikakega opravičenja! Na viseži z njim!« Ministrski predsednik je zaključil svoj govor: »Povrnik oddani izjavil je adresi opozicije izpodbit temelj. Ista je brezpomembna. Prosim zbornico, naj sklene, da do sestave nove vlade ne bo več sej.«

Poslanci neodvisne stranke so prigovarjali Barabasu, naj se opraviči. Desnica se je vzdignila ter klicala: »Živio kralj!« Končno se je vzdignil Barabas ter rekel: »Ker sem opazil, da je moj klic razburil velik

del zbornice, in udavši se želi vedine svojih tovarjev...« Viharni klici: »Tedaj ne iz lastnega sklepa? Tega nočemo slediti!« — Barabas se je na to zopet vsebil, in ker ni hotel niti na predsednikov poziv svoje izjave nadaljevati, izrekel je predsednik nad njim najostrejšo kazzen: protokoliran u kor.

Potem se je seja za pol ure prekinila. Barabaševa aféra je vplivala vsestransko deprimojoče. Nadaljnja debata o hišnem in dnevnem redu je bila povsem dostojna. Posl. Babo je kritikoval armadno povelje in kraljevi manifest. Predlog ministrskega predsednika, naj ne bo nobene seje do sestave nove vlade, je bil z veliko večino sprejet. Prihodnja seja bo najbrže 29. t. m.

Politične vesti.

Poslanska zbornica je sklicana k seji 28. t. m. ob 1. uri popoldne. Na dnevnem redu so zgolj peticije.

Delitev Češke? »Volksztg.« poroča iz informiranih krogov, da se namerava še to leto deliti Češko cerkveno-narodno. Dotični načrti so baje že izdelani. Ustanovita se tudi dve novi katoliški škofiji, ena v Hebu, druga v Kutnigorju.

Zaradi tirolskega deželnega zbornice so se vrila včeraj pogajanja tirolskih zaupnikov pri finančnem ministru. Gre se za pokritje zvihanih izdatkov, ki jih bo zahtevala regulacija učiteljskih plač. V ta namen se naložijo naklade na davek od piva in vina.

Odpovedani davki. Mestna zastopa v Szegedinu in Suboti sta sklenila, da ne bodela več sprejemala niti prostovoljnih državnih davkov. Tudi glede rekrutov, ki se prostovoljno prijavijo za vojaško službo, odrečeta posredovanje.

V Kossuthovi adresi se posebno komentira izjava, da nima neodvisna stranka nič proti temu, ako se tudi zahtevam avstrijskih narodnosti glede armade ustreže.

Srbska skupščina sklice se že 29. t. m. k izvanrednemu zasedanju.

Obraunava zoper srbske častnike-zarotnike se konča danes. Zaslana sta bila le stotnik Lazarević kot posredovalec in stotnik Novaković kot vodja upornikov.

Za pomirjenje Makedonije je naznanil sultan bolgarski vladil, da je turška vlada pripravljena, se pogajati z Bolgarijo. Bolgarija je odgovorila, da bi se pogajala le na pismene nasvete Turčije.

Astro-Ogrska in Rusija sta zopet izdali Bolgariji in Turčiji komunike, da ne pustita ničesar kršiti na svojem programu o reformah v Makedoniji. Zato se ni niti Bolgariji niti Turčiji nadzriji pomoči od katerekoli strani v slučaju javnega ali tajnegova upora proti reformam.

Boš videl, je Matija pripovedoval Rovanu, ta dva se vzameta še letos.

Naj se, je ravnodušno odgovoril Andrej, dasi ga je pri ti novici obšlo neko nenavadno čustvo, nekaj, kar mu ni bilo jasno, a je bilo po dobno ljubosumnost.

Naj se! Naj se! je rentačil Matija. Seveda naj se! Saj je meni tudi vse eno, ali vesel bi bil, če bi bila kmalu poroka. Ali bi ga pili! Jaz bi bil štirinajst dni pjan, pa če bi moral živ v pekel. A nikar ne misli, da bi se napil domačega vina. Tiste lačke kapljice bi se napil, ki jo ima vojvodinja v kleti in ki gre tako v kri, da bi se še premiljetni gospod opat na glavo postavljal, če bi se je malo nalezel.

In Matija se je smejal na vse grlo, ko si je predstavil, kako bi strogi, resni opat poskakoval in se na glavo postavil. Tako se je smejal, da niti zapazil ni, kako se je Andrej primaknil oknu in z gorečimi pogledi opazoval po vrtu sprehabajočo se dvojico Pavla Glogvica in

Družba sv. Mohorja.

Družba sv. Mohorja šteje letos **78.058 udov**, to je **3988 manj** kakor lansko leto, ko smo bili došli do prečasnega števila 80.046 udov. Po posameznih škofijah, oziroma krajih, je število slednje:

	udov
Goriška nadškofija	8301 (- 396)
Krška škofija	6205 (- 360)
Lavantska škofija	23293 (- 2115)
Ljubljanska škofija	30398 (- 915)
Tržaško-koperska škofija	4148 (- 220)
Sekovska škofija	560 (+ 4)
Somboteljska škofija	306 (- 40)
Zagrebška nadškofija	423 (- 23)
Senjska škofija	188 (- 5)
Poreška škofija	102 (- 30)
Djakovska škofija	63 (- 3)
Bosna	214 (- 15)
Videmska nadškofija	175 (- 8)
Razni kraji	472 (+ 50)
Amerikanci	1119 (+ 137)
Afrika in Azija	191 (- 51)

Ta razkaz nam kaže, da smo po treh pokrajnah napredovali; zlasti so se odlikovali Amerikanci, ki štejejo 137 udov več kakor lansko leto. Po raznih krajih je 50 udov več v sekovski škofiji 4. — Nazadek se kaže po škofijah, oziroma krajih: Lavantska 2115, ljubljanska 915, goriška 396, krška 360, tržaško-koperska 220, Afrika in Azija 51, somboteljska 40, poreška 30, zagrebška 23, bosniška 15, videmska 8, senjska 5, djakovska 3 — V družbenem »zlate bukve«, v katere se po pravilih vpiše vsak novo vstopivši udov, se je zapisalo 7167 novih letnih udov, namreč od številke 234 722 do številke 241 889.

Družba razpošlje svojim udom letos **456.348 knjig**. Pač častno število za malo in še tako razkosani slovenski narod! Če prištejemo te knjige onim, katere je družba sv. Mohorja od svojega obstanka že podala svojim udom, najdemo da je Slovencev vkljuk v poklonila **9,300.040 iztisov knjig**! V istini pa je to število še precej višje, ker so tu štete samo one knjige, ki so jih prejeli vdje, natisnjeni in izkazani v naših koledarjih.

V Celovcu, 20. septembra 1903.

Odbor.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 25. septembra.

Osebne vesti. Naučni minister je imenoval vadniškega učitelja na učiteljsku v Inomostu g. Rudolfa Peerza glavnim učiteljem na tukajšnjem učiteljsku. Torej zopet eden impotirani Nemec več na naših učnih zavodov! Ali ni dovolj sposobnih slovenskih moč?

„Ljudstvo govori“. Slovencev je v št. 218. poročal, da se je tudi občina Mošnje izjavila za splošno in enako volilno pravico. Ta vest je vso občino, posebno pa vse občinske odbornike silno presenetila, kajti resnica je, da občinski odbor že nad dva meseca ni imel nobene seje in torej ničesar ni mogel skleniti. Tudi občinski odborniki niso ničesar vedeli o tem »sklepku« in o tej peticiji. Župan je sam na svojo roko, ne da bi bil koga kaj vprašal, v imenu občine na pravil peticijo. Tu se zopet vidi, kako postopajo klerikalci. »Ljudstvo govori« pišejo po svojih listih, ljudstvo pa ničesar ne ve o tem in peticije se kujejo tihotapsko.

denar, ga boš vladala, kakor boš notela. Verjemi meni, bogatstvo je pogoj sreče. In zakaj se jaz trudim? Lahko bi kot opat mirno in v zadovoljstvu in v izobilju živel, če bi mi ne bilo za naš star in plemeniti rod. Friderik nima premoženja. Ali naj njegovi sinovi, potomci nekdaj tako mogočnih in bogatih Lindeckov postanejo službeniki kakega graščaka, ali naj gredu v samostane? Naš rod, rod Lindeckov ne sme izumreti, nego mora priti do nove veljave. Zato pa je treba denarja in vse moje delo je posvečeno temu namenu.

Kako pa misliš to doseči? je radovedno vprašala Margareta.

To je moja stvar. Čemu bi ti razkladal take reči, ki jih itak ne razumeš. Le to verjam, treba je bilo velikih žrtev, da sem postal opat. pride čas, ko ti že povem, kake so bile te žrtev. Če vzameš Pavla Glogvica, pomagaš s tem našemu rodu.

Pavla ne vzameš, je kratko odgovorila Margareta. Bila je vsem močno podobna svojemu bratu, kar je ta še sedaj spoznal, ko je ta od-

Zadnji čas bi bil, poučiti župane, da sami nimajo nobene pravice iz dajati take izjave.

Porazi klerikalcev. Celona kmetih, kjer je bilo še pred malo časom vse klerikalno, so se začele ljudem odpirati oči. Tako se nam poroča iz Poljan nad Škofjo Loko, da je pri zadnji občinski volitvi zmagala — narodno napredna stranka brez vsake agitacije. Ravno tako se nam poroča iz sosedne občine Trate, da so pri zadnji občinski volitvi zmagali narodni naprednjaki. To je sad klerikalnih konsumov!

Ob 40letnici „ljubljanske Sokole“ določen »skupen obed« ni smatral kakor banket, temveč je le prijateljski sestanek ob skupnem obedu. Zlasti ima ta pomen, da svoje morebitne unanje goste tudi čez poldan obdržimo v svoji sredi. Obed je v restavraciji Aujevih dedičev »pri belem konjičku« v salonu. Seveda računamo, da bo tudi ta prijateljski sestanek s strani članstva mnogobrojno obiskan. — Zvečer je komers v čitalniški dvorani v »Narodnem domu«. Goštiničar pripravi za ta večer dobro pičajo in bogato večero. Ljub nam bude vsak rodoljub, zlasti nas bode veselilo, ako zamoremo pozdraviti v svoji sredi lepo število narodnih dam, na katere računamo tako pri telovadbi, kakor pri slavnostnem zborovanju dopoludne.

Javna telovadba telovadnega društva „Sokola“ v Ljubljani ob družveni 40 letnici dne 27. septembra 1903, leta 1. Rajalni nastop. 2. Proste vaje ob godbi. 3. Telovadba na orodju. — I. vrsta: bradlja, miza na šir; II. vrsta: konj na šir, plezanje po vrvi; III. vrsta: skok v višino,

teljski kandidat Josip Zajec za Žužemberk.

— Iz Cerknice. Ni ga kraja, ki bi bil tako potreben naprave vodovoda, kakor so ravno vasi spadajoče v županstvo Cerknica in Rak. Prebivalstvo se mora zadovoljiti z vodo, katera je onesnažena z raznovrstnimi odpadki, ter isto piti. Vsak tujec, kateri pride v Cerknico ali Rak, sprevidi, kako nujna je potreba, zgraditi vodovod. Vas Zevše nima nikake pitne vode. V tej vasi sta dve kravi poginili, ker sta se napajale vsled pomanjkanja vode — z mlako, to je z gnojnico. Vas Rak si mora vodo iskati in dovažati iz Planinskega potoka. V letošnji suši je bilo v tej vasi meseca avgusta več vina nego vode. Kaj pa v slučaju kakega požara? S čim se bo gasilo? Omenjeni županstvi preskrbeli sta trasiranje vodovodne proge in izdelovanje načrtov in proračuna, kar se je svoječasno odposlalo deželnemu odboru v pregled in odobritev, kakor tudi v novejšem času prošnja na deželni zbor. Upamo, da se sedanje zasedanje deželnega zbora ne bo motilo z obstrukcijo, ki je provzročila že toliko zla, da se podani nujni predlogi hitro v stran spravijo in se omogoči deželnemu zboru redno delovanje, ki je važnejše, ko vsi ti nujni predlogi.

— Osobje slovenskega gledališča. Članislovenske opere so razstavili svoje slike v izložbenem oknu I. Giontinijeve knjigotržnice na Mestnem trgu. Člani slov. drame pa so izložili svoje slike pri gosp. Kollmannu.

— Iz Vac pri Litiji se nam poroča, da se je tamkaj 23. t. m. pri posetniku Matetu podrla kacina sto kvadratnih metrov kamnega zidu. Zidarski mojster, ki tako dela, si je tem seveda pridobil mnogo kredita pri občinstvu.

— Gasilno društvo v Moravčah je poslalo županstvu sledečo prošnjo: »Slavno županstvo! Ker se je pri raznih prilikah pokažalo, da v slučaju egnja ne da nikdo konj, obrača se podpisano društvo: Slavno županstvo naj v smislu po stavnih določil društvu naznani, katerih gospodarjev konj so za slučaj potrebe zato odločeni. Dalje se društvo priporoča, da se pri sestavi proračuna ne pozabi na prispevki občine, katera še vinjarja dala ni. Moravče, dne 11. septembra 1903. Alojz Detela, načelnik; Janko Toman, tajnik. Županstvo pa je to prošnjo rešilo tako-le: »Št. 502. Slavno društvo! V seji obč. odbora dne 20. t. m. se je izreklo, da glede konj nima obč. odbor nobene pravice komu za povedovati. Naprosi se pa slavno društvo, da obč. uradu najprej pošlje svoja pravila, da se bude dobila podpora morda na drug način, n. pr. po podpornih udih. — Čudi se obč. ob bor, da do sedaj ni bila nobena podpora dovoljena. Županstvo v Moravčah, dne 22. septembra 1903. Klopčič, župan. Radovedni smo, katerim ob bornikom se čudno zdi, da ni bila dovoljena do sedaj še nikakova podpora, in radovedni smo, kako je glasoval odbornik g. dekan Bizjan. — Da obč. odbor tako postopa proti prepotrebnu gasilnemu društvu, se pa nam tudi čudno zdi.

— Marijino društvo v Metliki razpošlja zelo marljivo

vabilo, katera se glase: Vabilo k vselici, katero priredijo domači pevci v Metliki v nedeljo dne 27. septembra ob 4. uri popoldne na vrto gospoda Makarja ml. Prireditelji. Zelo patmetno! Vabiljeni gotovo ne morejo spoznati iz tega vabilo, kdo da so ti »domači pevci« in »prireditelji«, zato se opozarjajo, da ne bi kateri padel med — pristne device in deščarje.

— Poskušen samomor. V Mirni se je hotel 20. t. m. 21-letni samski posestnik Karol Planinšek ustreliti z revolverjem. Celi dan je že bil v gostilni Davorina Kolencu; med 10. in 11. uro ponoči, ko si je že dovolj poguma napisil, je potegnil revolver in se ustrelil v desno sence. Krogle pa čepinje ni prebila, ampak je obtičala pod kožo, ne da bi povzročila težke rane. Planinšek je baje hotel izvršiti samomor, ker se nahaja v obupnih gmočnih razmerah.

— Tatvina. Posestnici Frančiški Tomazeni v Železnem je bila 16. t. m. iz nezaprite skrinje ukradena hranična knjižica v vrednosti po 2460 K. Tat je od te svote takoj drugi dan dvignil pri posojilnicu v Trebnjem 300 K. 19. t. m. se je posrečilo orožniku Fr. Morel izslediti tatu in ga prijeti. Tatvino je izvršil Ivan Oynek iz Velikih Lašč. Od vzdignene svote 300 K je že porabil in zapravil 27 K 72 vin., 272 K 28 v. pa je imel v gnoju zakopanih. Tatu so izročili okraj. sodišču v Trebnjem.

— Težka telesna poškodbja. 22. t. m. sta se pri železniškem mostu pri Radovljici stepla hlapca Fr. Svetic in Ivan Masterl. Franc Svetic je potegnil nož in žnjim Masterla tako težko ranil, da so ga morali prepeljati v bolnišnico v Ljubljano. Žandarmerija je pretepača aretirala v hipu, ko se je hotel z železnicu odpeljati, da bi ubežal.

— Uradniki južne železnice na Koroškem. Zaradi žaljivo je, kako na Koroškem postopajo pri južni železnici v slovenskimi potnikini in sicer v slovenskih krajih. Na kolodvoru v Guštanju je neki možak zahteval vozni list v slovenskem jeziku: »Sinčavas nazaj«. A kakor bi ji stopil na kurje oko, zarohuila je blagajničarka (o kateri vemo, da razume slovenski) nad njim: »Königin Sie nicht deutsch! Auf der Bahn können wir nicht wendisch!« — Nekaj podobnega se je prigodilo tudi v Prevaljah. Potnik je zahteval vozni list slovenski: »Celo vec retour. Uradnik R. ga je začuveno pogedal in vprašal: »Wie?« Potnik je ponovil: »Celovec retour. «Das verstehe ich nicht,« razvrel se je uradnik. »Unsere Dienstsprache ist deutsch.« »Pa na postajah bi morali uradniki slovenski znati, meni popotnik. »Wegen Ihnen (sklasična nemščina) werde ich diese Sprache nicht lernen,« bil je osoren odgovor. In pritrdila mu je še druga, precej rejena uradna oseba s svojim nedostojnim, zaničljivim krohotom. Tako nastopanje uradnikov južne železnice nasproti slovenskim popotnikom je zares nesramnost ter je skrajno žaljivo in vzбудiti mora pri vsakem Slovencu opravičeno ogodenje in nevoljo; ravno to pa mora tudi vzpodobljati naše ljudi, da bodo zanaprej z vso odločnostjo zahtevali pravice slovenskemu jeziku tam, kjer se sprejema slovenski denar, in to velja tudi za južno železnico. Nemarnost je, da njeni uradniki v čisto slovenskih krajih, in to še na glavnih postajah, slovenski ne znajo, brezobzirno je, da pustijo slovenske potnike tako dolgo čakati pred biagajno, dokler nemškega imena za

postajo ne zvejo in voznega lista nemški zahtevajo.

— V Šmarjeti pri Celju je podučitelj G. Lančnik pred nekolikim časom med šolskim poukom učencem drugega razreda prepovedal, med prostim časom govoriti slovensko in jim zagrozil tudi s kaznijo, ako ne govorijo nemški. Ubogi šolarji so bili med prostim časom večinoma tihi, ker nemški ne znajo, slovenški pa niso smeli govoriti. Le 8. dekletov je bilo toli krajžnih, da se niso zbole nepostavne učiteljeve zapovedi in so govorile med seboj slovenski. Toda bile so učitelju izdane in ta jih je kaznoval z 1½ urnim zaporom.

— Izpred sodišča. Kazenske obravnavi pri tukajšnjem deželnem sodišču: 1) Matevž Zorman, hlapec iz Dovjega, je v noči od 23 na 24 velikega srpana pred Šentnovim gostilnom Janeza Ferjana zaradi nekega besedovanja v levo stran prsi in nad levim kolenom z nožem sunil; obrezal ga je tudi na desni roki. Obsojen je bil na 10 tednov težke ječe. 2) Janez Zupančič, delavec v Vinjah, je bil že z večletno ječjo predkaznovan, bil je tudi že v prisilni delavnici. Lansko leto je izvabil dekli Frančiški Leben, češ, da jo bo v zakon vzel, 14 K denarja, zlat prstan, uro in verižico, na to je pa brez sledu izginil. Letos dne 23 malega srpana je prišel k Heleni Milavce v Liplje pri Planini z izgovernom, da ji prada kravo in kupi drugo. Zupančič je res kravo za 170 K prodal, a denar je zase obdržal. Sodišč je ga zaradi hudo delstva goljufije na 11 mesecev ječe obsodilo. 3) Jožef Urh, dñinar na Dovjem, je ponoči na 24. rožnika v sobo, kjer je spala Marija Rogelj s svojima hčerkama, skozi okno 4 m dolgo žrd brez vsacega vzroka porinil; v smeri lučaja bi bil skoraj zadelen spredo šteto Mario. Urh se je imel tudi že zaradi tega zagovarjati, ker je v Gor. Berniku 30. velikega srpana Jožeta Marna z nožem po škodoval; obsojen je bil na 13 mesecev težke ječe. 4) Jožef M-dved, sodarski pomočnik v Kainiku, je 20. velikega srpana grozil Jožefu Rodeltu pred hišo, da ne bo postal živ, če v njegove roke pride. Ko ga je mestni redar aretoval, zmerjal ga je s hudičem in barabom; obsojen je bil na 6 mesecev težke ječe. 5) Jakob Zajc, posetnika sin iz Kandriša, je 2. velikega srpana t. l. užitkarja Jakoba Zoreta brez vzroka ob tla metal in ga z nekim lesom tolkel; Zajc pravi, da je bil pijken; obsojen je bil na 3 mes. ječe. 6) Andrej Blejc, gostač in tesar v Mengšu, je osobito takrat, kadar ga ima nekaj v glavi, silovit in božljelen. Francetu Oražnu je z gnojnimi vilami grozil, če iz hiše pride. Dne 18. velikega travna je Franceta Oražna z vrčkom po glavi udaril in ga z nogo v život suval. Kasneje je učil Jožeta Bernika, katerega je tudi s polenom pretepal, da naj pred sodiščem izpove, da ga je konj brenil. Grozil je v Staretovi pivovarni tudi Henrik Wenzeljnu, da ga bo s sekira prekel, da ga bo sežgal itd.; obsojen je bil na 10 mesecev težke ječe. 7.) Jurij Anželo, posetnika sin v Novi vasi, je potegnil pred Prebilovo hišo Tomaza Pakiza raz klopi, jela sta se po fantovsko metati; pri tem je padel Anželov klobuk z glavo, na kar je zahteval od svojega nasprotnika, naj mu ga pobere. Pakiz nč hu dega sluteč, mu ga res hoče pobrati, v tem trenutku mu pa Anželo zasadil nož za vrat in ga nevarno rani. Obsojen je bil na 4 mesece težke ječe.

— Shod prevoznikov (spe diterjev) bo v nedeljo 27. t. m. ob 3. uri popoldne pri Blumaueru v Kolodvorskih ulicah, da si ustanove svojo zadružo.

— Nezgoda na električni železnici. Danes dopoludne ob 1/11. uri je na Dunajski cesti pred Freibachovo hišo električni voz št. 2 zadel ob hodniku idočega Jakoba Potokarja, vpokojenega sprevodnika, stanujočega na Zaloški cesti št. 14 in ga vrgel na hodnik, da se je na glavi in na levri roki poškodoval. Voznik električnega voza Ivan Širk je videvši Potokarja iti tik hodnika dajal znamenje, naj se izogne, ta pa je namesto na hodniku stopil na progno električne železnice in ker voznik ni mogel voza takoj ustaviti, ga je podrl. Ponesrečenec je bil z rešilnim vozom prepeljan v deželno bolniščo.

— Tat Ivan Pavlič se vedno straši po Ljubljani. V torek je ulomil v klet v Leskovčevi hiši na Bieweisovi cesti in odnesel neka steklenica vina, včeraj popoldune pa je prišel na dirkališče »Slovenske kolebarskega društva« in je ulomil v shrambo in ukral dvoje blač, en suknjed in en klobuk. Društveni sluga ga je opazil, ko je šel z dirkališča in je stekel za njim, nakar je vrgel ukrazeno obleko stran in je zbežal.

— Tatvina na južnem kolodvoru. Danes ponoči so bile z vozov, ki so stali na progri pri zeleni

jami, potrgane plombe. Čuvaj Franc Blažič je prepodil štiri osebe, ki so krade blago iz vagonov. Koliko in kaj je pokradenega, bode še preiskava dogna, kajti v vagonih je bilo razno blago, kakor sladkor, kava, žganje itd.

— Prijeta tatica. Mestna policija prijela je danes zjutraj brezposelno služkinjo Julijo Rzeničnik iz Trbovelj, ker je v Češnovarjevi gostilni v Kolodvorskih ulicah št. 33, kjer je prenočevala, ukradla dekli Mariji Gabani srebrno uro, katero je potem, ko so tatvini prišli na sled, vrgla v stranišče.

— Za kruhom. Včeraj se je odpeljalo v Baden na Nemško 18 deklet iz litijškega okraja. Sla so iskat dela v neko predilnicu. — Na Westfalsko se je pa odpeljalo 25 deklev.

— Tatvina. Častniškemu slugi Ivanu Wiederhoferju v Šubičevih ulicah št. 3 je bila iz hleva ukradena srebrna ura, katero je imel v telovniku.

— Izgubljene reči. Dne 22 t. m. popoldne je bil v Ljubljani izgubljen zavitek z različnimi listinami in enim notesom. Kdor ga je našel, naj ga odda v uredništvu »Slovenskega N-roda«.

— Hrvatske vesti. Negrada. Kmet Št-fan Jurčić iz Zastanic je peljal domov voz drv. Pred hišo pa se je voz prevrnil na kmeta, ki je bil takoj mrtev. Umrl zapušča vodo in 8 otrok. — Premog v Osek u. Pri gradbi »Hotela Royal« v Oseku so našli delavci v globočini 10 m žilo rujavega premoga, ki je zelo mehak in se rad lomi. — Petrolješko svetilko je v naglici prevrnila Justina Böhm v Oseku. Svetilka se je na tleh razbila in v tem hipu je bila deklina obleka v ognju. Dekle je kmalu nato umrl vsled hudega opeklin. — Demonstracije proti dr. Egersdorferju v Kotoru. Dr. Egersdorfer je došel pred nekaj dnevi na svoji ladji v Kotor. Zvezdor so zvedeli neki mladiči, da je Egersdorfer v kavarni »Dojna« na obali, zbrali so se okoli njega in vplili: »Pereat izdajca Hrvatske! Pereat Khuenov podrepnik! Dol si predtima mehom!« Nekdo je pa še vrgel jajce na njegovo mizo. To je trajalo tako dolgo, dokler ni prišla policija in ga spremila do ladje. — Strašni požar na Ratu (Pelješcu). Prošli te dan nastal je poženj v Dubravi v Črni gori. Vsled hudega vetrata razširil se je po vsej Kunjavici gori do Orljice, Barabanske ploče, Žuljanskih in popovskih vrhov, Janjine in Trstenika. Zgoraj je gozd v daljavi 10 km. Vinogradni našadi so uničeni, škoda ogromna. — Iz predišča. 22. t. m. se je pričela končna obravnavava proti župniku Franu Novaku iz Glogovnice in proti 116 kmetom iz belovarske in križevske okolice. Novak je obdelzen zločina vrate, kmetje pa zločina javnega nasilja. Obtožence začeli, da je Egersdorfer v kavarni »Dojna« na obali, zbrali so se okoli njega in vplili: »Pereat izdajca Hrvatske! Pereat Khuenov podrepnik! Dol si predtima mehom!« Nekdo je pa še vrgel jajce na njegovo mizo. To je trajalo tako dolgo, dokler ni prišla policija in ga spremila do ladje. — Strašni požar na Ratu (Pelješcu). Prošli te dan nastal je poženj v Dubravi v Črni gori. Vsled hudega vetrata razširil se je po vsej Kunjavici gori do Orljice, Barabanske ploče, Žuljanskih in popovskih vrhov, Janjine in Trstenika. Zgoraj je gozd v daljavi 10 km. Vinogradni našadi so uničeni, škoda ogromna. —

— Iz predišča. 22. t. m. se je pričela končna obravnavava proti župniku Franu Novaku iz Glogovnice in proti 116 kmetom iz belovarske in križevske okolice. Novak je obdelzen zločina vrate, kmetje pa zločina javnega nasilja. Obtožence začeli, da je Egersdorfer v kavarni »Dojna« na obali, zbrali so se okoli njega in vplili: »Pereat izdajca Hrvatske! Pereat Khuenov podrepnik! Dol si predtima mehom!« Nekdo je pa še vrgel jajce na njegovo mizo. To je trajalo tako dolgo, dokler ni prišla policija in ga spremila do ladje. — Strašni požar na Ratu (Pelješcu). Prošli te dan nastal je poženj v Dubravi v Črni gori. Vsled hudega vetrata razširil se je po vsej Kunjavici gori do Orljice, Barabanske ploče, Žuljanskih in popovskih vrhov, Janjine in Trstenika. Zgoraj je gozd v daljavi 10 km. Vinogradni našadi so uničeni, škoda ogromna. —

— Iz predišča. 22. t. m. se je pričela končna obravnavava proti župniku Franu Novaku iz Glogovnice in proti 116 kmetom iz belovarske in križevske okolice. Novak je obdelzen zločina vrate, kmetje pa zločina javnega nasilja. Obtožence začeli, da je Egersdorfer v kavarni »Dojna« na obali, zbrali so se okoli njega in vplili: »Pereat izdajca Hrvatske! Pereat Khuenov podrepnik! Dol si predtima mehom!« Nekdo je pa še vrgel jajce na njegovo mizo. To je trajalo tako dolgo, dokler ni prišla policija in ga spremila do ladje. — Strašni požar na Ratu (Pelješcu). Prošli te dan nastal je poženj v Dubravi v Črni gori. Vsled hudega vetrata razširil se je po vsej Kunjavici gori do Orljice, Barabanske ploče, Žuljanskih in popovskih vrhov, Janjine in Trstenika. Zgoraj je gozd v daljavi 10 km. Vinogradni našadi so uničeni, škoda ogromna. —

— Iz predišča. 22. t. m. se je pričela končna obravnavava proti župniku Franu Novaku iz Glogovnice in proti 116 kmetom iz belovarske in križevske okolice. Novak je obdelzen zločina vrate, kmetje pa zločina javnega nasilja. Obtožence začeli, da je Egersdorfer v kavarni »Dojna« na obali, zbrali so se okoli njega in vplili: »Pereat izdajca Hrvatske! Pereat Khuenov podrepnik! Dol si predtima mehom!« Nekdo je pa še vrgel jajce na njegovo mizo. To je trajalo tako dolgo, dokler ni prišla policija in ga spremila do ladje. — Strašni požar na Ratu (Pelješcu). Prošli te dan nastal je poženj v Dubravi v Črni gori. Vsled hudega vetrata razširil se je po vsej Kunjavici gori do Orljice, Barabanske ploče, Žuljanskih in popovskih vrhov, Janjine in Trstenika. Zgoraj je gozd v daljavi 10 km. Vinogradni našadi so uničeni, škoda ogromna. —

— Prodajo »Slovenskega Naroda« prevzel je z današnjim dnem gosp. Avgust Mrzlikar, traktorist, Sodniške ulice št. 4 v Ljubljani.

— Majnovejše novice. Italijanski konzul Stello v Monaku je umoril njegov tovariš Luce iz Marzilja, katerega ženo je bila Stello zapeljal. — Ustrelil se je v kopališču Krynica v Galiciji namestniški tajnik vitez Lassota pl Rawicz, ker se je bal, da bo oslepel. — Velika eksplozija se je prijetila v tirolski trdnjavi Naunders. Trije top

skrajno potrta. Po sprejetju nujnosti Plačekovega predloga, se je začela meritorna razprava. Socialni demokrat Daszynski je govoril skoro 2 1/2 ure. Za njim je dobil besedo Škene. Razprava najbrž še ne bo danes končana. Prihodnja seja bo jutri.

Dunaj 25. septembra. Tukajšnji socialni demokrati slovenske narodnosti prirede 28. t. m. proti ruskemu carju naperjen protestni shod.

Budimpešta 25. septembra. Splošni položaj je nespremenjen. Kossuthova stranka upa na popolno zmago, četudi se vladna stranka ni razvobilila, kakor je bilo pričakovati. Provinčija je namreč večinoma na strani Kossuthovcev. Dejstvo, da Szegedin neče več sprejemati drž. davkov, je naredilo največji utis po vsi deželi in mesto za mestom posnema ta izgled.

Budimpešta 25. septembra. Kossuthova stranka je sklenila zahtevati, da se skliče nova seja poslanske zbornice.

Prošnja!

Grozovita povodenj, ki je dne 13. septembra t. l. razsajala po tužnem Korotanu, je napravila ogromno škodo. Beda je velikanska in najhitrejša pomoč nujno potrebna. Najbolj prizadet od te katastrofe je slovenski kmet! Posebnò trpela je Kanalska dolina, popolnoma zasute in uničene so UKE. Od 112 številk ostalo jih je le 15. Devetdeset hiš je zasutih s čuto do streh, prej enonadstropne hiše se vidijo zdaj pritične, nekaj od teh je še raztrganih, popolnoma izginilo pa je 7 hiš z gospodarskimi poslopi vred. Že itak večinoma revni kmetje so postali berači v eni ur, tako hitro namreč se je vse to zgodilo. Zasuto je tudi vse polje, ker je dolinica ozka, v gozdu pa leži polovica dreves po tleh. Najačnejša živila za to prebivalstvo, kakor koruza, krompir in ajda ležijo 1–3 metre pod čuto. Še koče na planini so razdejane. Dva dni je bilo prebivalstvo po vodi zaprto od obeh strani doline, da niti živeža niso dobili. Vse kar je bilo v hišah, je zasuto, prebivalci so imeli komaj časa rešiti svoje lastno življenje. Ena oseba je utonila. Ta kratek popis pove vse. Nad sto družin je brez strehe in živeža, in koliko škode je samo v tej vasi, si izračuna vsakdo lahko sam.

Človeška, krščanska in posebno narodna dolžnost je nam Slovencem, da pridemo na pomoč v največji bedi se nahajajočim sobratom. Prosi se prav uljedno, naj da vsakdo po svojih močeh — ako je še tako malo — in sicer v denarju ali v živežu. Slovensko omizje v Beljaku je ustavnilo poseben odbor, kateri nabira milodare in jih potem razdeli po načrti poiživbi pravično. Omizje je zložilo 100 kron. Darila sprejema upravnštvo našega lista in gospod Ivan Hochmüller, uradnik v Beljaku, Hans Gasser Platz 2. Vsi prispevki, poslaní nam v Beljak, se razglasijo v koroškem listu »Miro«. Opelovanjo prosimo hitre, hitre pomoči!

Beljak, dne 25. septembra 1903.

Za odbor:

Ivan Hochmüller.

Srčna prošnja!

Dne 13. septembra 1903 zadela je Kanalsko dolino na Koroškem velika nesreča. Oblak se je utrgal ter poplavil taisto. Vihar je razsajal, podrl sadno in gozdno dreve, otresel šele na pol zrelo sadje in uničil veliko poljskih pridelkov. Voda je tako močno narasta, da je v Lipaljavesi raztrgala in odnešla hiš, veliko travnikov in njiv s poljskimi pridelki; 2 hiši ste močno poškodovani in v nevarnosti. Rešiti se je moglo najpotrebejšo hišno opravo.

Beda je velika, izdatna pomoč nujna. Ker je v drugih alpinskih pokrajinah nevihta veliko nesreč napravila, se na izdatno državno pomoč ne more računati.

Lipaljaves je zadnja slovenska vas v Kanalski dolini ob Italijanski meji. Rojaki in rojakinje! Ne zabite torej potrebnih ponesrečenje!

Vsekake milodare sprejema:

Zupnijski urad v Lipaljavesi
(pošta Pontafel).
Jožef Eichholtzer,
zupnik.

Slovenci in Slovenke! Ne zabiće družbe sv. Cirila in Metoda!

Angeljnovi milo

Marzeljsko (belo) milo. (972-50)

Borzna poročila.

Ljubljanska Kreditna banka v Ljubljani.
Uradni kurzi dunaj. borze 25. septembra 1903.

	Dinar	Blago
1 1/2% majeva renta . . .	99 55	99 75
1 1/2% srebrna renta . . .	99 40	99 60
1% avstr. kronska renta . .	99 80	100 —
1% zlata . . .	119 05	119 25
1% ograka kronska " . .	98 55	98 75
1% posojilo dežele Kranjske " . .	117 15	117 35
1% posojilo mesta Spijete . .	99 75	100 25
1% posojilo mesta Židovske . .	100 —	—
1 1/2% zast. pis. gal. d. hip. b. .	101 —	101 30
1 1/2% pešt. kom. k. o. z . .	106 10	106 20
1 1/2% pr. . .	101 —	102 —
1 1/2% zast. pis. Innerst. hr. .	100 —	101 —
1 1/2% ogr. centr. deželne hranilnice . .	100 —	100 20
1 1/2% zast. pis. ogr. hip. b. .	100 —	101 —
1 1/2% obl. ogr. lokalne železnice d. dr. . .	100 —	101 25
1 1/2% prior. Trst-Poreč lok. žel. . .	98 50	99 —
1% dolenskih železnic . . .	302 15	303 15
3% juž. žel. kup. 1/4 . . .	100 10	101 10
1 1/2% av. pos. za žel. p. o. . .	101 —	101 30
Srednje . . .	101 —	101 30
Srednje do leta 1854 . . .	1170	1179 —
" 1860/1 . . .	181	183 —
" 1864 . . .	244	248 —
" tizake . . .	183	185 —
zemlj. kred. I. emisije . . .	287	291 —
II. cgrske hip. banke . . .	277	281 —
srbske & frs. 100— turške . . .	257	261 —
Basilika srečke . . .	11750	11850
Kreditne . . .	1860	1960
Inomoske . . .	438	442 —
Krakovske . . .	83	87 —
Ljubljanske . . .	77	81 —
Avstr. rud. križa . . .	70	72 50
Ogr. Rudolfove . . .	52 75	53 75
Rudolfove . . .	26	26 91
Salcburške . . .	68	72 —
Dunajske kom. . .	76	80 —
Detmice . . .	485	495 —
Južne železnice . . .	78 60	79 60
Državne železnice . . .	641 25	642 25
Avtro-ogrške bančne del. . .	1579	1590 —
Avtro. kreditne banke . . .	634 75	635 75
Drske . . .	693	694 —
Zivnostenske . . .	260 50	261 50
Premogokov v Mostu (Brux) . .	645	655 —
Alpinske montan . . .	357 75	358 75
Praske želez. ind. dr. . .	1644	1654 —
Trboveljske prem. družbe . .	378	380 —
Avtro. orzno tovr. družbe . .	350	353 —
Ceske sladkorne družbe . .	147	150 —
valute. . .	11 35	11 40
C. kr. cekin . . .	19 02	19 05
20 franki . . .	23 47	23 55
20 marke . . .	23 95	24 01
Sovereign . . .	117 37	117 57
Marke . . .	95 05	95 20
Laški bankovci . . .	253	254 —
Rublji . . .	4 84	—
Doisarij . . .	—	—

Žitne cene v Budimpešti.

dne 25. septembra 1903.

Termin.

Pšenica za oktober . . .	za 50 kg	K 7 50
" april 1904 . . .	50 "	7 71
" oktober . . .	50 "	6 21
" april 1903 . . .	50 "	6 48
Koruza . . .	50	6 07
" sept. 1904 . . .	50 "	5 31
Oves . . .	50	5 38
Efektiv. . .	—	—
2 1/2% vinarje ceneje. . .	—	—

Ces. kr. avstrijske

državne železnice.

Izvod iz voznega reda.

veljavien od dne 1. maja 1903. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Praga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m ponosi osobni vlak v Trbiž, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Aussée, Solnograd, čez Klein-Reifing v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 5. uri zj. osobni vlak v Trbiž od 1. julija do 15. septembra ob nedeljah in praznikih. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifing v Steyr, Linc, Budjevice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francove vare, Prago, Lipsko, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 1. uri 40 min. popoldne osobni vlak v Lesce-Bled, samo ob nedeljah in praznikih od 31. maja. — Ob 3. uri 56 m popoldne osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Brezenc, Curih, Genevo, Pariz, čez Klein-Reifing v Steyr, Linc, Budjevice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francove vare, Karlove vare, Prago (direkti voz I in II. razr.), Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 10. uri ponosi osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. (Direkti vozovi I. in II. razreda.) — Praga v Novo mesto in v Kočevje. Osobni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj v Novemesto, Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m popoldne istotako, ob 7. uri 8 m zvečer v Novo mesto, Kočevje. Pribor v Ljubljano juž. kol. Praga v Trbiž. Ob 3. uri 25 m zjutraj osobni vlak v Dunaj čez Amstetten, Monakovo, Inomost (direkti vozovi I. in II. razreda), Franzensfeste, Solnograd, Linc, Steyr, Ljubno, Celovec, Beljak. — Ob 7. uri 12 m zjutraj osobni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osobni vlak v Dunaj čez Amstetten, Praga (direkti vozovi I. in II. razr.), Karlove vare, Heb, Marijine vare, Plzen, Budjevice, Solnograd, Linc, Steyr, Pariz, Genevo, Curih, Bregenc, Inomost, Zell ob jezeru. Lend-Gastein, Ljubno, Celovec, St. Mohor, Pontabel. — Ob 4. uri 44 m popoldne osobni vlak v Dunaj, Ljubno, Selzthal, Beljak, Celovca, Monakovega, Inomosta, Franzensfesta, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osobni vlak v Dunaj, Ljubno, Beljak, Celovca, Pontabla čez Selzthal in Inomosta, čez Klein-Reifing v Steyr, Linc, Budjevice, Plzen, Marijine varov, Heba, Francovih varov, Prague, Lipskega. — Ob 8. uri 38 m zvečer osobni vlak iz Lesce-Bled samo ob nedeljah in praznikih od 31. maja. — Ob 10. uri 43 m ponosi osobni vlak v Trbiž od 1. julija do 15. septembra, ob nedeljah in praznikih. — Praga iz Novega mesta in Kočevja. Osobni vlaki: Ob 8. uri 44 m zj. v Novemesto in Kočevje, ob 2. uri 32 m popoldne iz Straža, Toplice, Novemega mesta, Kočevja in ob 8. uri 35 m zvečer istotako. — Odrod v Ljubljano drž. kol. v Kamniku. Mesani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 7. uri 10 m in ob 10. uri 45 m ponosi samo ob nedeljah in praznikih. — Pribor v Ljubljano drž. kol. v Kamniku. Mesani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m dopoludne. ob 6. uri 10 m in ob 8. uri 55 m zvečer samo ob nedeljah in praznikih. (1719)

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšajočimi se vplačili.

Vsekakor milodare sprejema:

Castite naročnike „Slovenskega Naroda“, katerim poteče koncem tega meseca bodisi mesečna ali četrtletna naročnina, prosimo vlijudno, da nadaljno naročite kar najpreje ponové, da jim pošiljanje lista ne prestane.

Meteorologično poročilo.

Vrhina nad morjem 806-2. Srednji srčni tlak 750-0 mm.

č
